

Warszawa, 15-02-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.510.873.2023.PZ

Pan

Adam Bodnar

Minister Sprawiedliwości

Prokurator Generalny

ePUAP

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

do mojego Biura kierowane są prośby o interwencję oraz postulaty odnoszące się do art. 101 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1124 z późn. zm.; dalej: k.p.s.w.) w zakresie podstaw do wznowienia postępowania mandatowego.

Zgodnie z art. 32 § 1 k.p.s.w., rozstrzygnięcia zapadają w postaci orzeczeń, zarządzeń albo mandatów karnych. Z kolei art. 32 § 2 k.p.s.w. stanowi, że orzeczenia wydaje się w formie wyroku lub postanowienia, a postanowieniem rozstrzyga się, gdy ustawa nie wymaga wydania wyroku. Tym samym ani środki odwoławcze (apelacja i zażalenie), ani nadzwyczajne środki zaskarżenia (kasacja i wznowienie postępowania) nie znajdują zastosowania w postępowaniu mandatowym. Innymi słowy, w aktualnym stanie prawnym wyłączną podstawą prawną wzruszenia prawomocnego mandatu karnego jest art. 101 § 1, 1a i 1b k.p.s.w. Nie budzi wątpliwości, że wniosek o uchylenie mandatu jest szczególnym, nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, skoro może być wniesiony

jedynie od prawomocnej decyzji o nałożeniu mandatu. Oznacza to, że sąd działający w trybie art. 101 k.p.s.w. jest sądem rozpoznającym nadzwyczajny środek zaskarżenia kwestionujący prawomocne już rozstrzygnięcie, i może jedynie uchylić prawomocny mandat karny (wtedy kwestia wznowienia postępowania mandatowego w ogóle nie powstaje), albo nie uwzględnić wniosku (wznowienie postępowania mandatowego jest wówczas niedopuszczalne), a postanowienie tej treści nie narusza wówczas prawomocności decyzji o nałożeniu mandatu. Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 30 września 2003 r. (I KZP 25/03, LEX nr 80384) „nie jest dopuszczalne wznowienie postępowania mandatowego, ani postępowania przeprowadzonego na podstawie art. 101 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148) i zakończonego wydaniem postanowienia o odmowie uchylenia mandatu karnego, ponieważ orzeczenie to nie kończy prawomocnie postępowania sądowego w rozumieniu art. 113 § 1 k.p.s.w. w zw. z art. 540 § 1 *in principio* k.p.k.”. Oznacza to, że od postanowienia wydanego na podstawie art. 101 k.p.s.w. nie przy służy dalszy środek odwoławczy.

Zgodnie z art. 97 § 2 i 3 k.p.s.w. funkcjonariusz nakładający grzywnę jest obowiązany wskazać jej wysokość, określić zachowanie stanowiące wykroczenie, czas i miejsce jego popełnienia oraz kwalifikację prawną, a także poinformować sprawcę wykroczenia o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy, zaś sprawca wykroczenia może odmówić przyjęcia mandatu karnego. Przyjęcie mandatu oznacza, że sprawca wykroczenia zgodził się z ustaloną przez funkcjonariusza podstawą faktyczną nakładanej na tej drodze kary grzywny. Odmowa przyjęcia mandatu otwiera możliwość przedstawienia przez obwinionego w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności za wykroczenie toczącym się przed sądem wszystkich okoliczności zdarzenia świadczących na jego korzyść. W tym znaczeniu można postawić tezę, że regulacje Rozdziału 17 „Postępowanie mandatowe”, w którym znajduje się art. 101 k.p.s.w. nie pozbawiają prawa do sądowej kontroli stanu faktycznego będącego podstawą do nałożenia kary grzywny w drodze mandatu karnego. Powstaje pytanie, czy

obywatel przyjmując mandat rezygnuje z możliwości zakwestionowania przed sądem podstawy faktycznej jego wydania.

W zakresie zarzutu z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP wskazać należy, że Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie już wypowiedział się w kwestii znaczenia prawa do sądu jako jednej z najważniejszych gwarancji praw człowieka i praworządności oraz jednego z fundamentów państwa prawnego. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Trybunału, prawo do sądu obejmuje w szczególności: prawo dostępu do sądu, tj. prawo do uruchomienia postępowania przed sądem, prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz prawo do wyroku sądowego, tj. do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd w rozsądnym terminie. Art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i art. 78 Konstytucji RP ustanawiają standard konstytucyjny, którego treścią jest prawo do zaskarżania orzeczeń wydawanych przez sądy. Nie jest to jednak równoznaczne z możliwością kwestionowania każdego rozstrzygnięcia sądowego przed sądem wyższej (drugiej) instancji. Wymóg konstytucyjny, wynikający z regulacji art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, nakazuje jedynie, aby strona postępowania dysponowała prawem do kwestionowania orzeczenia sądowego w ogóle (prawo do instancyjnej kontroli orzeczenia). Inną rzeczą pozostaje to, czy prawo to ma charakter absolutny, a przez to może być stosowane w każdych okolicznościach, jak również, czy nie istnieją w systemie konstytucyjnym wartości, które stanowią podstawę do jego ograniczenia (por. wyrok TK z 13.10.2015 r., SK 63/12, OTK-A 2015, nr 9, poz. 146).

W tym kontekście warto wskazać, że zgodnie z dyspozycją art. 78 Konstytucji RP „Każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarżania określa ustawa”. Statuując w zd. 1 art. 78 Konstytucji RP prawo każdej ze stron do zakwestionowania rozstrzygnięć podjętych wobec niej w postępowaniu sądowym bądź administracyjnym, ustrojodawca posłużył się ogólnym sformułowaniem „zaskarżenie”, nie precyzując charakteru i właściwości środków prawnych służących urzeczywistnieniu tego prawa. Zastosowanie ogólnego

pojęcia „zaskarżenie” pozwoliło na objęcie jego zakresem różnych, specyficznych dla danej procedury, środków prawnych, których cechą wspólną jest umożliwienie stronie uruchomienia weryfikacji podjętego w pierwszej instancji orzeczenia bądź decyzji.

Konstytucyjne prawo do sądu obejmuje prawo do sądowego wymiaru sprawiedliwości, tj. merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawach z zakresu praw jednostki oraz prawo do sądowej kontroli aktów, które godzą w konstytucyjne prawa i wolności jednostki (zob. wyrok TK z 12.05.2003 r., SK 38/02, OTK-A 2003, nr 5, poz. 38). W tym ostatnim przypadku sąd realizuje czynności z zakresu ochrony prawnej; chroni jednostkę przed arbitralnością działań podmiotu sprawującego władztwo publiczne. W art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, który stanowi, iż „Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd”, wyrażone zostało konstytucyjne prawo do sądu. Odwołując się do licznych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, jakie zapadły na gruncie tego przepisu, stwierdzić należy, że na prawo to składa się w szczególności: 1) prawo dostępu do sądu, tj. prawo do uruchomienia procedury przed sądem (niezależnym, bezstronnym i niezawisłym); 2) prawo do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, zgodnej z wymogami sprawiedliwości i jawności; 3) prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd; 4) prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawy (zob. np. wyroki TK z: 10.05.2000 r., K 21/99, OTK 2000, nr 4, poz. 109; 2 kwietnia 2001 r., sygn. SK 10/00, OTK 2001, nr 3, poz. 52; 12.05.2003 r., SK 38/02, OTK-A 2003, nr 5, poz. 38.). W wyroku z 12 maja 2011 r. (sygn. P 38/08, OTK ZU nr 4/A/2011, poz. 33) Trybunał stwierdził, że Konstytucja nie reguluje "(...) bezpośrednio zagadnienia liczby organów prowadzących postępowanie mające na celu rozstrzygnięcia sprawy i nie zakazuje (...) ani rozdzielania czynności podejmowanych w celu rozpatrzenia sprawy między różne organy władzy publicznej, ani różnicowania zasad postępowania dla poszczególnych organów. Z perspektywy Konstytucji istotne jest, aby ostateczne i wiążące rozstrzygnięcie sprawy należało do sądu sprawującego wymiar sprawiedliwości (...) zgodnie z utrwalonym

orzecnictwem konstytucyjnym wystarczy, by w kompetencji sądów była ostateczna weryfikacja rozstrzygnięcia organu niesądowego (...) Nie budzi więc wątpliwości, że prawo do sądu jest zachowane na gruncie takich regulacji, które - dopuszczając możliwość uruchomienia postępowania przed sądem powszechnym lub sądem administracyjnym - zapewniają kontrolę sądową rozstrzygnięcia, decyzji czy innego aktu indywidualnego kształtującego sytuację prawną jednostki lub innego podmiotu podobnego”.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że w ramach przedstawionego przez wnioskodawcę stanu faktycznego przyjmując mandat nie skorzystał on jednocześnie z prawa do sądu jako organu rozstrzygającego sprawę w przedmiocie wykroczenia, jednakże nie może to oznaczać wyłączenie prawa obywatela do skorzystania z prawa do sądu jako organu kontrolującego akty innych organów władzy publicznej godzących w konstytucyjne prawa i wolności jednostki. Niewątpliwie złożenie wniosku o ukaranie i umożliwienie tym samym podjęcia decyzji przez sąd w pierwszej i drugiej instancji, a także kontroli w postępowaniu wznowieniowym (art. 113 § 1 k.p.s.w. w zw. z art. 540 k.p.k.) są realizacją prawa do dwuinstancyjnego postępowania sądowego z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 78 Konstytucji RP. Jednakże przyjęcie mandatu, a tym samym wybór przez obywatela postępowania mandatowego, zamiast postępowania sądowego jako prowadzącego do wydania decyzji w przedmiocie odpowiedzialności za wykroczenie w pierwszej instancji, nie powinien wiązać się z jednoczesnym pozbawieniem go prawa do sądowej kontroli decyzji organu pozasądowego o nałożeniu kary grzywny w drodze mandatu karnego. W tym znaczeniu funkcją art. 101 k.p.s.w. jest zapewnienie obywatelowi możliwości złożenia środka zaskarżenia od decyzji wydanej przez organ pozasądowy. Art. 101 k.p.s.w. winien pełnić w postępowaniu mandatowym taką samą rolę, jaką art. 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 127 z późn. zm.; dalej: k.k.w.) pełni w postępowaniu karnym wykonawczym czy art. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1634 z późn. zm.; dalej: p.p.s.a.) pełni w

postępowaniu sędowo-administracyjnym. Nie ulega przy tym wątpliwości, że w art. 3 p.p.s.a. określającym właściwość rzeczoną sądów administracyjnych nie została wymieniona sprawa w przedmiocie uchylecia prawomocnego mandatu karnego (postanowienia: WSA w Gdańsku z 6.12.2017 r., III SA/Gd 980/17, LEX nr 2405580; WSA w Gdańsku z 20.06.2018 r., III SA/Gd 389/18, LEX nr 2507303; WSA w Gliwicach z 17.01.2019 r., IV SA/GI 1076/18, LEX nr 2607997; WSA we Wrocławiu z 19.04.2022 r., IV SA/Wr 37/22, LEX nr 3414139). Tym samym art. 101 k.p.s.w. stanowi jedyną podstawę uchylecia prawomocnego mandatu karnego. Zauważyć należy, że ustawodawca ograniczył w art. 101 k.p.s.w. prawo do uchylecia prawomocnego mandatu do sytuacji, gdy:

- 1/ grzywnę nałożono za czyn niebędący czynem zabronionym jako wykroczenie;
- 2/ grzywnę nałożono na osobę, która popełniła czyn zabroniony przed ukończeniem 17 lat;
- 3/ ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia wykroczenia z przyczyn, o których mowa w art. 15-17 k.w.;
- 4/ grzywnę nałożono wbrew zakazom określonym w art. 96 § 2 k.p.s.w.;
- 5/ grzywnę nałożono w wysokości wyższej niż wynika to z art. 96 § 1-1b k.p.s.w. (z tym, że w takim wypadku uchyla się grzywnę jedynie w części przekraczającej jej dopuszczalną wysokość);
- 6/ Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego została nałożona grzywna tym mandatem;
- 7/ potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską.

Tymczasem wskazany uprzednio art. 3 p.p.s.a. nie ogranicza zakresu kontroli wymienionych w ramach tego przepisu przedmiotów kontroli. Art. 7 k.k.w. wskazuje, że decyzję pozasądowych organów postępowania wykonawczego podlegają kontroli po względem zgodności z prawem. W literaturze przedmiotu wskazuje się jednak, że „użyte

w art. 7 § 1 k.k.w. wyrażenie „niezgodność z prawem” winno być szeroko rozumiane. W terminie tym mieści się również sytuacja, kiedy orzeczenie nie odpowiada prawu wskutek pierwotnego popełnienia przez organ postępowania wykonawczego błędu w ustaleniach faktycznych lub wymierzenie w sposób oczywisty zbyt surowej kary (co oznacza, że skazany może podnosić zarzut błędu w ustaleniach faktycznych tylko wtedy, gdy mógł on mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, zaś niewspółmierności kary wówczas, kiedy jest ona już na pierwszy rzut oka widoczna) (S. Tarapata, *Podstawy zaskarżenia skargi z art. 7 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego na decyzje organów wykonujących orzeczenia (zagadnienia wybrane)*, Cz.PKiNP 2020, nr 3, s. 27-42). Art. 7 § 1 k.k.w. domyślnie dotyczy zarówno prawa materialnego, jak i prawa procesowego. Wskazuje się, że „do tych ostatnich zaliczyć też trzeba normy procesowe dotyczące zasad podejmowania decyzji (art. 7 § 2 k.k.w.). Podjęcie decyzji bez zachowania wymagań wynikających z tego przepisu może być podstawą zarzutu skargi i jej uchylecia (K. Postulski [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, wyd. IV*, Warszawa 2017, art. 7, teza 18; obszernie na ten temat zob. P. Tarwacki, *Zgodność z prawem decyzji badanej przez sąd penitencjarny na podstawie skargi z art. 7 k.k.w.*, *Palestra* 2017, nr 7-8, s. 77). Powyższe nie oznacza, że art. 101 k.p.s.w. powinien umożliwiać możliwie najszerszą kontrolę sądową mandatów karnych, ale nie powinien różnicować przesłanek do wznowienia postępowania mandatowego względem przesłanek do wznowienia postępowania sądowego z art. 113 k.p.s.w. w zw. z art. 540 k.p.k. Z art. 540 § 1 k.p.k. wynika, że postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli:

- 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
- 2) po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że:
  - a) skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze;

- b) skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary;
- c) sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu.

Z art. 540 § 2 k.p.k. wynika ponadto, że postępowanie wznawia się na korzyść strony, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie; wznowienie nie może nastąpić na niekorzyść oskarżonego, zaś art. 540 § 3 k.p.k. stanowi, że postępowanie wznawia się na korzyść oskarżonego, gdy potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską.

Z powyższego widać, że w art. 101 k.p.s.w. brakuje przesłanki wskazanej w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., którą na potrzeby art. 101 k.p.s.w. należałoby ująć w następujący sposób: „w związku z nałożeniem grzywny dopuszczono się czynu zabronionego, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść prawomocnego mandatu karnego”. Brakuje również przesłanki wskazanej w art. 540 § 2 pkt a *in principio* k.p.k., którą na potrzeby art. 101 k.p.s.w. należałoby ująć w następujący sposób: „po uprawomocnieniu się mandatu karnego ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że ukarany nie popełnił czynu”.

Uzupełnienie art. 101 k.p.s.w. o dwie wskazane przesłanki wznowienia postępowania mandatowego zapewni realizację prawa do sądowej kontroli decyzji organu pozasądowego o nałożeniu kary grzywny w drodze mandatu karnego z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Wystarczy, by sądom została zagwarantowana kompetencja do ostatecznej weryfikacji rozstrzygnięcia organu niesądowego. Nie budzi więc wątpliwości, że prawo do sądu jest zachowane na gruncie takich regulacji, które - dopuszczając możliwość uruchomienia postępowania przed sądem powszechnym lub sądem administracyjnym - zapewniają kontrolę sądową rozstrzygnięcia, decyzji czy

innego aktu indywidualnego kształtującego sytuację prawną jednostki lub innego podmiotu podobnego (zob. wyroki TK z: 8.12.1998 r., K 41/97, OTK 1998, nr 7, poz. 117; z 2 czerwca 1999 r., sygn. K 34/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 94; 14 lipca 2003 r., sygn. SK 42/01, OTK ZU nr 6/A/2003, poz. 63). Na „prawo do sądu” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP składają się bowiem dwa prawa: prawo do sądowego wymiaru sprawiedliwości oraz prawo do sądowej ochrony jednostki przed arbitralnością władzy. Z tak rozumianym prawem do sądu skorelowane są jednocześnie dwie funkcje sądów: funkcja wymiaru sprawiedliwości, w ramach której sądy merytorycznie rozstrzygają sprawę oraz funkcja ochrony prawnej jednostki, w ramach której sądy kontrolują akty organów władzy publicznej godzące w konstytucyjnie gwarantowane prawa i wolności (zob. wyroki TK z: 20 maja 2000 r., sygn. K 21/99, OTK ZU nr 4/2000, poz. 109; 2 kwietnia 2001 r., sygn. SK 10/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 52; 12 maja 2003 r., sygn. SK 38/02, OTK ZU nr 5/A/2003, poz. 38; 13 czerwca 2006 r., sygn. SK 54/04, OTK ZU nr 6/A/2006, poz. 64; 1.12.2008 r., P 54/07, OTK-A 2008, nr 10, poz. 171).

Zaznaczyć przy tym należy, że art. 101 k.p.s.w. jest niezgodny z art. 78 Konstytucji RP. Norma wyrażona w art. 78 Konstytucji RP nie wymaga, by rozstrzygnięcie pierwszoinstancyjne zapadało w postępowaniu sądowym. Nie wymaga też, by rozstrzygnięcie organu pozasądowego musiało być poddane kontroli dwóch instancji sądowych. Wymaga jednakże, aby rozstrzygnięcie organu pozasądowego zostało poddane kontroli sądowej (wyrok TK z 12.05.2003 r., SK 38/02, OTK-A 2003, nr 5, poz. 38). Art. 101 k.p.s.w. w obecnej treści narusza zatem standardy wynikające z art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż uniemożliwia zaskarżenie decyzji organu pozasądowego o nałożeniu kary grzywny w drodze mandatu karnego do sądu sprawującego nadzór judykacyjny nad działalnością tego organu w zakresie kontroli podstawy faktycznej tego rozstrzygnięcia w zakresie popełnienia czynu przez ukaranego oraz w zakresie tego, czy w związku z nałożeniem grzywny dopuszczono się czynu zabronionego, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść prawomocnego mandatu karnego. Rozszerzenie zakresu zastosowania art. 101

k.p.s.w., a tym samym kognicji sądu w zakresie kontroli prawidłowości nałożenia grzywny w drodze postępowania mandatowego umożliwi osiągnięcie konstytucyjnego standardu ochrony jednostki przed arbitralnością działania władzy (sprawowanie czynności z zakresu ochrony prawnej).

Końcowo zauważyć należy, że w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich toczy się sprawa o sygn. II.519.725.2023, w ramach której w dniu 7 sierpnia 2023 r. skierowałem do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wystąpienie generalne, które zostało sformułowane na tle odpowiedzi Komendanta Stołecznego Policji wskazującej na ujawnienie w dniu 16 stycznia 2023 r. w dokumentacji faktu dokonania pomiarów przy użyciu laserowych mierników prędkości, po wygaśnięciu ważności ich legalizacji. Ustalono, że policjanci Wydziału Ruchu Drogowego KPP dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego przeprowadzili w okresie od 9 lutego 2021 r. do 4 września 2022 r. siedemdziesiąt pięć kontroli, używając laserowych mierników prędkości bez ważnych świadectw ich legalizacji (co stanowi naruszenie art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2063) i tym samym wypełnienie znamion wykroczenia z art. 26 ust. 1 pkt 2 tej ustawy). W wyniku przedmiotowych kontroli nałożono grzywny w drodze mandatu karnego na 75 osób. Wskazałem w rzeczonym wystąpieniu, że w art. 101 k.p.s.w. brakuje rozwiązania, które umożliwiłoby uchylenie prawomocnego mandatu karnego w wyżej opisanej sytuacji lub gdy przy wymierzaniu mandatu karnego funkcjonariusz organu, który nałożył grzywnę w drodze mandatu, dopuścił się innego rażącego naruszenia prawa, jeśli mogło mieć istotny wpływ na przebieg postępowania mandatowego.

W odpowiedzi Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 października 2023 r. wskazano, że opisany w rzeczonym wystąpieniu generalnym problem nie dotyczy jednak wyłącznie funkcjonariuszy Policji, ale również funkcjonariuszy czy pracowników innych organów uprawnionych do używania różnego rodzaju przyrządów lub urządzeń kontrolno-pomiarowych i prowadzenia postępowania mandatowego, w tym np. strażników straży gminnych, funkcjonariuszy Straży Granicznej, strażaków Państwowej

Straży Pożarnej, inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego czy też służb uprawnionych do ochrony środowiska. Minister zaznaczył także, że rozważenie możliwości wnioskowanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich zmiany art. 101 k.p.s.w. - przy uwzględnieniu normy wynikającej z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2512 z późn. zm.) - pozostaje w kompetencji Ministra Sprawiedliwości, który zapewnia przygotowywanie projektów kodyfikacji prawa cywilnego, w tym rodzinnego, oraz prawa karnego. Mając powyższe na uwadze, zwracam się do Pana Ministra z postulatem zainicjowania prac legislacyjnych mających na celu rozszerzenie zakresu zastosowania art. 101 k.p.s.w. o sytuacje, gdy „w związku z nałożeniem grzywny dopuszczono się czynu zabronionego, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść prawomocnego mandatu karnego” oraz o sytuacje, gdy „po uprawomocnieniu się mandatu karnego ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że ukarany nie popełnił czynu” oraz o poinformowanie mnie o zajętych stanowisku w przedmiotowej materii.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

- Pan Poseł Marek Ast Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Sejmu RP

(ePUAP);

- Pan Senator Krzysztof Kwiatkowski Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu RP (ePUAP).